

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

21 Mart 2023

Sayı :30824082-610 6013862
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

- Liste (7 Adet, 9 Sayfa)
- Cevap Yazısı (383 Adet, 192 Sayfa)

**HATAY MİLLETVEKİLİ
SAYIN SUZAN ŞAHİN'İN
TBMM 7/76403 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

- 1) Ülkemize ithal edilen plastik çöpler ne şekilde değerlendirilmektedir?
- 2) Tehlikeli kimyasal içeren ve yaygın bir kirliliğe yol açma potansiyeli olan plastik çöpler neden ülkemize ithal edilmektedir?
- 3) İngiltere ve Alman hükümetlerinin hem OECD hem de OECD üyesi olmayan ülkelere plastik atık göndermeye devam etmesi, Türkiye'de tespit edilen yasa dışı boşaltma ve açık yakma faaliyetlerinin gelecekte de devam edeceği endişesini arttırmaktadır. Bu çerçevede uluslararası çevre mevzuatının temel ilkelerinden birisi olan "ihtiyatlılık ilkesi"nin ve herkesin sağlıklı ve güvenli bir çevrede yaşam hakkı ilkeleri doğrultusunda plastik ihracatının yasaklanması söz konusu mudur?
- 4) Plastik çöp atığı ithalatı, 2019 yılında Bakanlığınız tarafından uygulamaya konan Sıfır Atık ithalatı hedefine aykırı değil midir?
- 5) Plastik atık ithalatının sonuçları, sağlığa etkileri konusunda Bakanlığınız tarafından detaylı bir araştırma yapılmış mıdır? Yapılmışsa sonuçları ne olmuştur, bu çerçevede hangi önlemler hayata geçirilmiştir? Özellikle ithal plastik atıkların yasa dışı olarak döküldüğü ve açıkta yakılması için kullanılan kirlenmiş alanların hem atık plastik ve onların yanmasıyla oluşan küllerin hem de alttaki kirlenmiş toprakların temizlenmesi ve rehabilitasyonu ile bölgede yaşayan vatandaşlarımızı da kapsayacak bir eylem planı hazırlanması söz konusu mudur?
- 6) Türkiye'ye ithal edilen plastik atıklar herhangi bir denetimden geçmekte midir?
- 7) Yasa dışı ve çevreye zararlı atık yönetimini önlenmesinin bir gereği olarak atıkların nerede ve nasıl bertaraf edildiği bilgisi paylaşılmakta mıdır? Yasadışı yollarla ithal edilen atıklar nereye dökülmektedir? Bu konuda tespit edilmiş bir usulsüzlük var mıdır? Ceza kesilmiş midir?
- 8) Türkiye'de tespit edilen kaçak çöp boşaltma ve açık yakma alanları tespit edilmiş midir? Bu konuda herhangi bir işlem yapılmış mıdır?

CEVAP

1,2,6) Ülkemize çöp ithalatı yapılmamaktadır. Plastik atık ithalatı geri dönüşüm amaçlı yapılmakta olup, yakma ve bertaraf amaçlı plastik atık ithalatı yasaktır. Ayrıca ithal edilecek atık plastiklerdeki kontaminasyon oranı %1 ile sınırlandırılarak, temiz ve geri dönüşüm verimi yüksek atık ithalatı yapılması sağlanmıştır.

Tehlikesiz atık ithalat işlemleri Ticaret Bakanlığı ve Bakanlığımız tarafından düzenlenen Tebliğ ve Genelgeler kapsamında gerçekleştirilmekte olup, Türkiye gümrük bölgesine girecek atıkların ithalatı sınır gümrük idaresinin bulunduğu Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimizden uygunluk belgesi alınması koşuluyla, Bakanlığımızdan Geçici Faaliyet Belgesi veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi ile Atık İthalatçısı Kayıt Belgesi alan geri kazanım tesisleri tarafından yapılmaktadır.

Bu çerçevede, Atıklar; ilgili mevzuat kapsamında yalnızca radyasyon panellerinin olduğu 27 adet ihtisas (sınır) gümrük idarelerinde Bakanlığımızca denetimler yapılmak ve uygunluğu onaylanmak suretiyle ithal edilebilmektedir. Sahada belge ve fiziki kontroller yapılmadan hiçbir atık ithalatına izin verilmemekte olup, yapılan kontroller sonucunda uygun bulunmayan atıkların ithalatına izin verilmeyerek mahrece iade işlemleri başlatılmaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımız Atık Yönetim Uygulaması (ATYÖN) altında bulunan Mobil Atık Takip Sistemi (MOTAT) ile tehlikeli atıkların ve ithal edilen plastik atıkların kaynağından işleme tesisine kadarki taşıma süreci lisanslı ve mobil cihazlı atık taşıma araçları ile anlık olarak takip edilmektedir. Öte yandan, atık üreticileri tarafından MOTAT üzerinden gönderilen atıklar lisanslı işleme tesislerince kabul edildikten sonra gerçekleştirilen geri kazanım/bertaraf işlemleri aynı uygulama altında yer alan Kütle Denge Sistemine (KDS) kaydedilmektedir. MoTAT kapsamında ithal edilen plastik atıkların Ülke topraklarına girdiği gümrük kapısından işleme tesisine taşınması ve burada işlenmesi süreci Bakanlığımızca takip edilmekte olup Uygulama üzerinden oluşturulan tüm kayıtlara ilişkin raporlamalar Bakanlığımız ilgili birimleri tarafından yapılabilmektedir.

3) Geri dönüşüm tesislerinin proses verimleri bakiye atık yönetim planları ve gerçekleştirme raporları ile takip edilmektedir. Geri dönüşüm prosesinden çıkan bakiye atıklar geri kazanım amaçlı başka bir geri dönüşüm tesisine veya bertaraf için lisanslı tesislere gönderilmektedir. Sadece ithal edilen atıklar değil iç piyasada toplanan atıkların da doğaya terk edilmesi ve çevreye zarar verecek şekilde yakılması yasaktır.

4) Ülkemize sadece geri dönüşüm amacıyla plastik atıkların ithalatına izin verilmekte olup, çöp ithalatı söz konusu değildir. Bakanlığımız tarafından yürütülen Sıfır Atık projesinin yaygınlaşması ile kaynağında ayrıştırılmış atıkların ve iç piyasa toplama oranlarının artmasıyla atık ithalatında dışa bağımlılığın azaltılması hedeflenmektedir.

5,7,8) Tehlikesiz atıkların ithalat işlemleri; 104 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük İşlemleri) kapsamında, Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü'nün "Atık ve Metal Hurda İhtisas Uygulaması" ile sadece ihtisas gümrüklerinden yapılmakta olup, Ülkemize giriş yapacak tüm atıklar gümrük kapılarında Uygunluk Denetimi yapılmaktadır. Önergede ifade edildiği gibi yasa dışı yollarla atıkların Ülkemize giriş yapması mümkün değildir.

Adana İlinde atıkların döküldüğü ve yakıldığı bölgelerde toprak kirliliği oluştuğuna ilişkin basına yansıyan haberlere istinaden 2022 yılı Şubat Ayı'nda uzman bir ekip bölgeye gönderilmiş, Bakanlığımızca 2021 yılında atık döküldüğü tespit edilerek temizlenen bölgelerin dışında yeni bir döküm tespit edilmemiştir. Habere konu bölgelerden alınan toprak numunelerinin analizleri yapılmıştır. Alınan numunelerin ilgili mevzuatta verilen sınır değerlerin altında kaldığı tespit edilmiş olup bu analiz sonuçları Bakanlığımızın web sayfasında yayınlanmıştır.

Yine yurtdışından getirilen ve elektronik izleme cihazı ile takip edilen çöplerin Adana İlinde, geri dönüşüm tesisi olmayan bir bölgeye döküldüğüne ilişkin iddialar üzerine, habere konu alanda basınla birlikte incelemeler yapılmış, söz konusu iddianın aksine malzemenin çöp değil geri kazanım amacıyla yasal olarak gerekli kontrollerden geçerek ithal edilen hurda plastik malzeme olduğu, geri dönüşüm tesisi bulunmadığı iddia edilen alanda ise Bakanlığımızca lisans verilmiş 6 adet geri kazanım tesisi olduğu görülmüştür.

Son 5 yılda Ülkemiz genelinde bulunan atık bertaraf ve geri dönüşüm tesislerine yönelik 33.514 adet denetim gerçekleştirilmiş ve Çevre Kanununa aykırı faaliyette bulunduğu tespit edilen 2.051 tesise yaklaşık 431 Milyon TL idari para cezası uygulanarak 259 tesis ile ilgili faaliyet durdurma kararı alınmıştır.